

מלון יקירין ויהודים נפלאים מלוקט
מדברות קדשו ותורתו של
רבי דוד חי אביהצדק שליט"א

מִי־הֵיאָה חֻדְהָא

חֻדְהָא דְאִזְדִּיחָא
יְסוּד חֲדָשׁ וְנִפְלֵא עַל הַפְּרָשָׁה

כל יהודי בכל מקום יכול למצוא את ה' יתברך

אתידע בלביה. אך זאת מבקש מהאדם שיבקש קרבתו בכל לב ונפש וכאשר יבקשו באופן זה יזכה ויצליח עוד ועוד וימצא את ה' יתברך, כהבטחת הכתוב **ובקשתם וגו' ומצאתם**. רמז לכך בפסוק (תהלים קיא ב) 'גדולים מעשי ה' דרושים לכל חפציהם', דהיינו 'גדולים' להיות גדול בתורה ועבודה הרי זה 'מעשה ה'', אך 'דרושים' לדרוש ולבקש בכל לב ונפש הוא 'לכל חפציהם' לכל אחד החפץ בכך.

אופן ב' - רק במסירות נפש זוכים לעבודת ה'

מאיך חזינן שיש לרכז כוחות לדרישה את ה' ככתוב **ובקשתם משם וגו' ומצאתם** אך זה רק בתנאי **כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך** במסירות נפש ממש. כי עבודת ה' אינה דבר שזוכים אליה כלאחר יד, אלא צריך להשתוקק אליה ולחפש אחריה בכל הכוחות, והיא שאמרה תורה אימתי יתקיים ומצאת כאשר תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך אז תזכה למוצאו ולהתקרב אליו.

ולכן פתח הכתוב בלשון רבים **ובקשתם** וסיים בלשון יחיד **ומצאתם**, כי אף שרבים מבקשים לדעת את ה' ולהתקרב אליו, אבל רק יחידים זוכים ל'ומצאתם' את קרבתו יתברך, ואפילו שכולם מבקשים ומתפללים, בכל זאת אין כולם מוצאים בשוה, אלא כל אחד מוצא כפי ערך בקשתו, וכפי מה שמתקיים בו **כי תדרשנו** בכל ליבו ונפשו, כך זוכה שיתקיים בו **ומצאתם**. כי הדרישה והבקשה והחיפוש צריכים להיות כמו אחרי חפץ יקר שנאבד, ובעליו אינו זז ממקומו עד אשר מוצא אותו, וכך צריך כל מבקש ה' שלא להרפות עד שימצא את מבוקשו, לא ירפה ולא יניח בבחינת **כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך** ועל ידי כן יזכה למוצאו ולהידבק בו.

קצרה מלהשיגם, כי 'לא בשמים היא ולא מעבר לים היא' (להלן ל יב), אלא 'קרוב אליך הדבר מאוד בפך ובלבבך לעשותו', שכל אדם בכל מצב שהוא יכול למצוא את ה'.

יש לדעת כי הבורא יתברך אינו מבקש מהאדם לעשות מה שאינו יכול, ועל דבר זה אמרו בזוהר (וירא קג): על הפסוק (משלי לא כג) 'נודע בשערים בעלה': 'נודע בשערים בעלה' דא קודשא בריך הוא, דאיהו אתידע ואתדבק לפום מה דמשער בלביה, כל חד כמה דיכיל לאדבקא ברוחא דחכמתא ולפום מה דמשער בלביה הכי

ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת פי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך (ד כט).

כל יהודי יכול למצוא את קרבת ה' בכל מקום שהוא, ואף אם מרגיש כי נמצא רחוק מאוד מהקדושה, יש לו לדעת כי בכל מצב שרק יהיה בו איש מישראל כבר אמר עליו הכתוב **ובקשתם משם את ה' אלקיך**, ואמר **הבעל שם טוב הקדוש ע"ה** שבדווקא מודגש בפסוק **משם**, ללמד כי באיזו מדרגה ומצב שנמצא בו יכול ואף נדרש ממנו לבקש משם את ה' אלקיו. ואל יחשוב שעבודת ה' רחוקה היא ממנו, או שהיא תלויה בחקירות עמוקות ומפולפלות שדעתו

מִילְתָּא דְפַלְיָא

בגלות הקשה אפילו מעט התעוררות פועלת ביותר לדחות הרבה חושך וסט"א

ובקשתם משם את ה' אלקיך ומצאת פי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך (ד כט). הרה"ק **התפארת שלמה** כתב בפרשת עקב דברי חיזוק ללב נשבר בחשכת הגלות האחרון, ואלו דברי קדוש (ד"ה או יאמר והיה עקב ה-ב), כשבעוונותינו הרבים גברה החשכות ועול הגלות וכשל כח הסבל מרוב הצרות וטרדות הזמן, והסטרא אחרא רודף כל היום באין מנוס, אמנם נכון לכל אדם להבין ולדעת כי דוקא בגלל זה הזמן גרמא שאפילו מעט ההערה לקדושה פועל יותר ויותר לדחות הרבה מהסטרא אחרא, ומעט מן האור דוחה הרבה מן החושך, ויקר מאד ומקובל לפני ה' יתברך כל בחינת התעוררות לעבודת ה' לתורה ולתפילה אף שאינו כראוי ובכוונה הגדולה כמו בדורות הראשונים, בכל זאת המעט מהעבודות הוא חשוב לפני הקב"ה כמו הרבה בימים שלפנינו.

ועל זה אמר הכתוב **והפיץ ה' אתכם בעמים** באורך הגלות, ואחר כך **ובקשתם משם את ה' אלקיך**, אם משם מתוך הגלות המר תבקש את ה' אלקיך, אפילו בקשה קטנה בלב, בכל זאת אחר כך יתקיים בך **ומצאת** דהיינו דבר חדש שלא חשב עליו, מבקשה המועטת שלך אחר כך תמצא יותר ויותר **כי תדרשנו בכל לבבך ובכל נפשך**.

ברזא דאח"ד רמזים נפלאים על סדר הפרשה

לימוד התורה ללא הפסק בכל גיל

מכל אלו מוכח שבתורה יש בה שובע.

התורה היא הדבר היחידי שיש בו הרגשת שובע והרגשת תענוג כאחד

והנה, במידת בשר ודם יתהפכו העניינים ויתנגדו זה לזה, יש שביעה אך בלא עונג, ויש עונג בלא שובע, כגון אם הגיע באכילתו לשובע, קץ מלאכול עוד דכתיב (שם כז ז) 'נופת ונפש שבעה תבוס', ומאידך בממון נאמר (קהלת ה ט) 'אוהב כסף לא ישבע כסף', ואמרו (קה"ר א ג) 'יש לו מנה רוצה מאתיים', שכמה שיהיה לו, ירצה וישתוקק ליותר, ואין בו שובע לעולם.

אבל התורה היא הדבר היחידי שיש בו גם הרגשת שובע, אך יחד עם זאת יש בה תשוקה לעוד, בבחינת 'יש לו מנה רוצה מאתיים'. שבמידת הקב"ה אמרו 'כלי מלא מחזיק', ועל כך אמרו חז"ל (אבות פ"ה מכ"ב) 'ומינה לא תזוע שאין לך מידה טובה הימנה', שיותר שירבה לימודו וישבע מאוד, יותר יערב ויתענג בה תענוג נפלא. וזהו 'כולם ישבעו ויתענגו', שלאחר השביעה יתענג בה ולא יזוע ממנו ואין מידה טובה מזה. ועל כך אמר דוד המלך (תהלים קיט צו) 'לכל תכלה ראיתי קץ', לכל דבר שבעולם יש לו קץ ושובע, אך 'רחבה מצוותיך מאד', רחבה ללא קץ וגבול שרוצה עוד ועוד אף שמרגיש בה שובע.

גם בזקנותו, ולא יסתפק בסתם לימוד של זקנים דברים קלים וכיוצא. וכן יש לפרש ברמב"ם שבא לחדש לנו כי עד יום מותו יש לו אותו חיוב ללמוד תורה כמו בנערותו, שיתייגע בש"ס ובפוסקים ולא יסתפק בדברים קלים.

צמאון תמידי ללימוד התורה

כך היא דרכה של תורתנו הקדושה שיש בה הכל, וכמה שיש בה שובע ותענוג מכל דבר תורה, עדיין יש בה גם תאוה ללמוד עוד במשך כל החיים, כאשר האריך לבאר בעל **ההפלאה ע"ה** (פתיחה למסכת כתובות אות יב) שבתורה יש הרגשת שובע כמו שאמר הנביא (ישעיה נה ב-ג) 'למה תשקלו כסף בלוא לחם ויגיעכם בלוא לשבעה, שמעו שמוע אלי ואכלו טוב ותתענג בדשן נפשכם. הטו אזנכם ולכו אלי שמעו ותחי נפשכם', הכתוב ממדבר בדברי תורה וכפי שפירושהו במדרש (ויק"ר ל א) 'למה אתם שוקלים כסף לבני עשו בלא לחם, על שלא שבעתם מלחמה של תורה, ויגיעכם בלא לשבעה' למה אתם יגעים ואומות העולם שבעים, 'בלא לשבעה', על שלא שבעתם מיינה של תורה דכתיב (משלי ט ה) 'ושתו ביינ מסכת'. עוד אמרו חז"ל (ברכות יד). כל המשביע עצמו מדברי תורה ולן, אין מבשרין אותו בשורות רעות, שנאמר (משלי יט כג) 'ושבע ילין בל יפקד רע'.

וּפֶן יִסּוּרוּ מִלְבָּבָהּ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ וְהוֹדַעְתָּם לְבָנֶיהָ וְלְבָנֵי בְנֵיהָ (ד ט). כתב הרמב"ם (ת"ת פ"א ה"י): עד אימתי חייב ללמוד תורה, עד יום מותו שנאמר **וּפֶן יִסּוּרוּ מִלְבָּבָהּ כָּל יְמֵי חַיֶּיהָ**, וכל זמן שלא יעסוק בלימוד הוא שוכח. הקשה **הרב יהודה צדקה ע"ה** בספרו **קול יהודה** (יבמות סב): על דברי הגמרא שם, 'רבי עקיבא אומר למד תורה בילדותו ילמד תורה בזקנותו, היו לו תלמידים בילדותו היו לו תלמידים בזקנותו, שנאמר (קהלת יא ו) 'בבוקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ירך'. וכמו כן קשה על דברי הרמב"ם, בשלמא תלמידים היו חידוש, אף על פי שהוא זקן ואין לו כח, ישתדל שיהיו לו תלמידים גם בזקנותו. אבל 'למד תורה בילדותו ילמד תורה בזקנותו', מה חידוש יש בכך, הלא מצות תלמוד תורה כל ימי חייו ומה קא משמע לן רבי עקיבא והביא לנו ראייה מהמקרא. וכדבר הזה קשה בדברי הרמב"ם, לשם מה חידש לו שחיוב עסק התורה הוא עד יום מותו, מה שונה מכל מצוות התורה, שחייב בהם כל ימי חייו.

גם בזקנותו יתייגע בש"ס ופוסקים ולא יסתפק בדברים קלים

אלא חידוש גדול בא ללמדנו רבי עקיבא, 'למד תורה בילדותו אותה תורה שלמד בילדותו ש"ס ופוסקים, ילמד

התפילה לבורא עולם מכל יהודי בכל מצב ובכל זמן

כלומר השומר ומחכה עד שיערה עליו רוח ממרום והתעוררות העליון להתפלל ולעבדו יתברך שמו, איש כזה לא יזרע זריעה בעבודת השם לעולם, ואילו 'רואה בעבים' היינו מי שרואה להתפלל ולעבוד את השם אף כשהוא נמצא בעביות וכאילו עב הענן סך בעדו שאין מוחו בהיר כל כך, ואף על פי כן מתחזק ועובד עבודתו, 'לא יקצור', זה האיש לא יקצר לעולם בעבודת הבורא ברוך הוא.

עת ובכל שעה יכול כל יהודי להתפלל לבוראו גם אם אין זה הזמן שמרגיש קרבה והתעוררות בעבודתו, וגם אם אין מוחו פנוי מכל וכל.

עובד ה' אין לו להמתין להתעוררות עליונה ורוח ממרום

כענין זה מובא בשם **המגיד מקוזניץ ע"ה** (ראה באר משה ויחי ד"ה נפתלי) לבאר הפסוק (קהלת יא ד) 'שומר רוח לא יזרע, ורואה בעבים לא יקצור',

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בְּעַת הַהוּא לֵאמֹר... אֶתָּה הַחַלּוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבֹדְךָ אֶת גְּדֻלָּתְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֶל-בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וְכִגְבוּרָתְךָ (ג כג-כד). הרה"ק רבי נפתלי מרופשיץ ע"ה בספרו **זרע קודש** (ד"ה ואתחנן הב'): ואתחנן אל ה' בעת ההיא לאמר, שלא אמר באיזה עת דיבר שעליה אמר **בעת ההיא**, ללמדנו שבכל עת ועת יתפלל האדם לפי העת ההיא שנמצא עומד בה, יהיה העת איזה עת שרק יהיה, עכ"ל. ותמיד בכל

השגת גדלות הבורא - דבר שאין לו סוף ומידה

יותר להבורא ברוך הוא, הוא מבין יותר שאינו יכול להגיע אל תכלית העבודה כי אין סוף בדבר, וזה הוא עיקר הבנת הצדיק שמבין זה שאינו יכול לבוא אל התכלית הגמור והיא היא העבודה. וזהו שאמר הכתוב 'פתחו לי', פירוש הצדיק אומר שיפתחו לו השערי העבודה לבוא בס' לעבוד הבורא, לפי שסובר שלא עשה כלום עדיין ולא פעל בעבודתו כלל עדיין. ומשיבין לו 'זה השער לה', פירוש היא היא עיקר העבודה לידע זה שאינו יכול לגמור בהעבודה, כי דבר שאין לו סוף ותכלית, והבן.

כשמרגיש האדם בשפלותו הרגשה זו היא גופא העדות על כך שקרוב הוא אל הקדושה, כעין שכתב **בתשואות חן** (ויקרא ד"ה ובאופן) מקרא שכתוב (ירמיה לא ב) 'מרחוק ה' נראה לי', כפי מה שמרגיש האדם שהוא רחוק מן הקדושה, על ידי זה 'ה' נראה לי', והוא הקרוב באמת אל ה'.

בקשת התגלות השכינה הינה דבר תמידי

ועל זאת תהיה תפילת כל איש מישראל שנזכה להתגלות השכינה עלינו, שכן בדרך העולם אדם המבקש על בריאות, מיד כשנתרפא אינו ממשיך לבקש על כך, אך על צער השכינה תמיד יש לבקש על התגלות גדלות הבורא והשגחתו הפרטית בכל הווה עבר ועתיד, ובזה מבאר התפארת שלמה בהמשך דבריו, את הפסוק 'דרשו ה' ועוזו בקשו פניו תמיד' שלהתגלות פניו יש תמיד לבקש, ואף שכתוב במשה רבינו ע"ה (שמות לג יא) 'ודיבר ה' אל משה פנים אל פנים' מכל מקום אין סוף להשגה וצריך לבקש תמיד כי הכל רק התחלה. וזהו שאומרים בתפילה 'וקדושים בכל יום יהללוך סלה', פירוש, שהקדושים מבקשים תמיד להללו ולשבחו יותר ויותר.

שאינו אלא כמתחיל ועומד בפתח. ואמר הכתוב 'כחום היום', כי יש בני אדם שנראים שהם מוכנעים אבל אין תוכם כברם, אבל אברהם היה מוכנע גדול באמת בלב שלם ממש, והיה ברור בעיניו כשמש שאינו אלא מתחיל בעבודתו יתברך, וזהו 'כחום היום' היינו כשמש המאירה (נועם אלימלך שם).

וכן מצינו בדוד המלך ע"ה שביקש מלפני ה' (תהלים כז ד) 'אחת שאלתי מאת ה' אותה אבקש', וביאר בזה **הרה"ק רבי יחיאל מיכל מזלאטשוב ע"ה** (הובא בקדושת לוי שמות ד"ה וזה לך), כי אחת היתה שאלתו של דוד מאת ה', והיא 'שבתי בבית ה' וגו' לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו'. אך מלבד זאת הוסיף בבקשתו ואמר 'אותה אבקש', שגם כאשר אגיע לדרגה זו 'לחזות בנועם ה'', עדיין 'אותה אבקש', אף על פי כן עדיין אוסיף ואבקש להשתוקק לזכות לדרגה גבוהה מזו, כי כך היא האמת שככל שמתקרב רואה עד כמה יש לו להוסיף 'לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו'.

בקדושת לוי ע"ה הוסיף על דברי המגיד מזלאטשוב: ובזה הצדיקים מוסיפים והולכים בעבודת השם יתברך, שנדמה להם תמיד שאינם עדיין בשלימות, ויודעים תמיד בכל עת מה שחסר להם, דהיינו המדריגה שלמעלה מזו שאינם משיגים עדיין, ובטוחים בהשם יתברך ובישועתו שידעו אורח חיים למעלה להשיג גם ההשגה שחסר להם עתה.

זהו שאמר הכתוב (שם קיה יט) 'פתחו לי שערי צדק אבוא בס' אודה יה זה השער לה' צדיקים יבואו בו', ודרש **הנועם אלימלך ע"ה** (ליקוטי שושנה ד"ה פתחו): דהנה עיקר מידת הצדיקים כך היא, בכל מה שעובד

וְאֶתְחַנֵּן אֶל ה' בַּעַת הַהוּא לֵאמֹר... אֶתְּהַלְלוֹת לְהִרְאוֹת אֶת עֲבֹדְךָ אֶת גְּדֻלָּתְךָ וְאֶת יָדְךָ הַחֲזָקָה אֲשֶׁר מִי אֶל-בְּשָׁמַיִם וּבְאָרֶץ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה כְּמַעֲשֵׂיךָ וּכְגִבּוֹרְתֶךָ (ג כג-כד).

פשוטו של מקרא **בעת ההיא** הכוונה כפי שכתב רש"י ע"ה: לאחר שכבשתי ארץ סיחון ועוג דימית שמא הותר הנדר.

אולם בעומק העניין רמז בזה **התפארת שלמה** (ד"ה א"י ואתחנן, בשלח ד"ה א"י אז) כי **בעת ההיא** רמז לזמן הגאולה כנאמר (צפניה ג כ) 'בעת ההיא אביא אתכם'. כמו משה רבינו ע"ה שעמד לאחר ארבעים שנה והשיג סודות התורה שאין בריה היכולה לשער גודל השגתו, עם כל זה אמר **אתה החילות** שעומד הוא רק בתחילת התגלות גדלות הבורא שאין לידיעה זו סוף והשגה. כן בעת הגאולה תהיה התגלות שכינה עצומה ואז ידעו כי כל השגה שהיא אינה כי אם תחילת ההתגלות, ועל זה יאמר **בעת ההיא, אתה החילות להראות את עבדך**, כי כשיראו שאין סוף להתגלות כבודו יבינו כי תכלית הידיעה - לידע אשר לא ידעו. והוא הנאמר למשה רבינו ע"ה (שמות לג כג) 'וראית את אחורי ופני לא יראו' שכל ששיג האדם הוא רק בבחינת 'אחור', אך לעולם 'פני לא יראו' שלא ניתן להשיג מה באלוקות יתברך.

דרך הצדיקים שיודעים כי נמצאים הם רק בתחילת העבודה

כך הייתה דרכם של אבותינו הקדושים שידעו תמיד כי עדיין יושבים הם בפתח הכניסה להכרת הבורא כמו שכתוב באברהם אבינו ע"ה (בראשית יח א) 'והוא יושב פתח האוהל' וביאר **הנועם אלימלך** (וירא ד"ה א"י אשרי) שלמרות כל צדקותו ומדרגותיו עדיין הרגיש עצמו כאילו הוא יושב בפתח והתחלת הקדושה, כי הצדיק כל מה שמתעלה נדמה בעיניו

יצא לאור ע"י מכון אור לישראל © כל הזכויות שמורות אין להעתיק או להפיץ ללא אישור מפורש בכתב ממכון אור לישראל. עיצוב ועימוד: שוקי קנר

